

— Än finns gnistan kvar i gubben, säger Arne Ahlsén, 62 år. Fast numera blir besöken på löparbanorna på Kopparvallen i Åtvid allt mera sällsynta. Men den omgivande underbara Åtvidabergsterrängen har i Arne en av sina allra flitigaste besökare

att han to m blev uttagen till landskamp mot Danmark 1961. 41 år gammal!

Tackade nej

— Men jag tackade nej, berättar Arne. Fast det var kanske synd eftersom jag då var kapabel till bättre tider än vad som sedan presterades på landskampen.

Det här året gjorde Arne Ahlsén 14.49,0 på 5 000 m och 30.54,6 på 10 000 m. Det är med dessa tider han toppar rekordlistan för veteraner.

40-årigt rekord

De resultat Arne gjorde på löparbanorna stod sig länge i statistiken. Fortfarande innehar han Östgötarekordet på engelska milen. Det rekordet fyller snart 40 år. Först för fem

år sedan blev han av med östgötarekordet på 1 500 m.

I Åtvidabergs IF har han fortfarande klubbrekorden på nästan allt från 800 m till 10 000 m.

Gnistan kvar

Och Arne Ahlsén springer fortfarande.

— Än finns gnistan kvar i gubben, säger han. Men banlöping får vara. Jag kör dock väldigt mycket terräng.

Den 2 september går Åtvidabergsmästerskapet i terräng. Då får ungtupparna se upp. För på startlinjen kan också finnas en 62-åring. En hemvärnschef och synnerligen aktiv friskvårdare. En landslagsman och svensk rekordhållare. En Arne Ahlsén.

CHRISTER BERG

Sturefors vann Dackecupen

Sturefors tog programenligt hem slutsegern i Dackecupen i fotboll. I finalen besegrades Tyllinge med 4-1. Även om matchen var mera dramatisk än vad siffrorna visar gick ändå vandringspriset till rätt lag.

Sturefors spelade sig behändigt till en 3-0-ledning redan under första halvtimmen. Före pausen reducerade Tyllinge till 3-1.

Efter tio minuters spel i andra halvlek fick Sturefors sin målvakt skadad. Trots att målvakten låg i smärtor långt från målet lyckades inte Tyllinge få in bollen i det vidöppna målet. Tyllinge missade också ett par kvalificerade chanser mot den länge reservmålvakten.

I slutskedet av finalen ökade Sturefors till 4-1 genom en snygg lobb och man kostade också på sig lyxen att missa en straff i slutminuterna.

Därmed fick Sturefors sin andra inteckning i Dackecupens vpr. Plus 300 kr i prispengar.

I matchen om tredje pris vann hemmalaget Falerum mot Yxnerum med 6-1 (1-0).

Socialnämnden fick två miljoner kr över

Socialnämnden i Åtvidaberg redovisar ett överskott på i runda tal 2 milj kr för verksamheten under 1981. Driftbudgeten omslöt 28,9 milj kr.

Överskottet beror till stor del på för lågt budgeterade inkomster på avgifter och statsbidrag. På flera konton har man också haft lägre utgifter än beräknat. T ex gav kontot Pensionärs- och handikappomsorg drygt 700 000 i överskott.

Överskreds

I flera fall har också budgeten överskridits på olika områden. Det största överskridandet har skett på kontot för socialbidrag.

Ursprungligen hade här upptagits 500 000 kr. I början av året begärde socialnämnden tilläggsanslag med 255 000 kr. Inte ens det räckte. Vid årets slut hade socialnämnden betalat ut

ytterligare 292 000 kr i socialbidrag.

Dyr arbetslöshet

En starkt bidragande orsak till att man måste betala ut över 1 milj i socialbidrag i stället för som budgeterats 500 000 kr är, säger nämnden, arbetsmarknadsläget i kommunen tillsammans med den ogynnsamma prisutvecklingen.

Många familjer med barn har dragit på sig stora hyresskulder som socialnämnden tvingats betala för att familjerna skulle ha någonstans att bo.

CHRISTER BERG

Prognosmakarna om Åtvid Befolkningen blir äldre

Åtvidabergarna blir allt äldre. Det kan tyckas som en självklarhet. Men när det gäller statistik är inget

självklart. Dock förhåller det sig så att statistiskt blir åtvidabergarna äldre, dvs medelåldern på kommuninvånaren ökar.

Det framgår av den befolkningsprognos som gjorts upp för Åtvidaberg. Prognosen är ett omfattande aktstycke fyllt med siffror och så detaljerad att man t ex kan utläsa att det 1990 bör finna två 11-åringar i Åtvids församlings sydvästra glesbygd mot bara en enda i dag. Vi får dock inte reda på av vilket kön.

Befolkningsprognosen utgår från den befintliga befolkningen så som den såg ut i sina detaljer årsskiftet 1980/81. Sedan har förändringarna räknats fram med utgångspunkt från det kommunala bostadsförslingsprogrammet för åren

1982-86. För åren därefter och fram till 1990 har man utgått från en översiktlig beräkning av bostadsbyggnadsbehovet.

Enligt prognosen kommer befolkningen i Åtvidaberg att öka från 12 927 personer 1980 till 13 052 år 1990. Det kan för övrigt nämnas att vid årsskiftet 81/82 fanns det ganska exakt 13 000 människor skrivna i Åtvidaberg.

Vissa förändringar beräknas ske inom de sju olika församlingarna. Åtvids församling minskar med närmare 200 personer medan nybyggerorten Grebo från dags dato och till 1990 ökar med 220 personer. Likaså förväntas en mindre ökning i Björsäter. I Värna, Yxnerum, Hannäs och Gårdserum blir förändringarna marginella.

Av prognosen framgår också att det blir en hel del förändringar inom de olika åldersgrupperna. Antalet barn upp till tio år minskar stadigt, enligt prognosmakarna. Under tioårsperioden kommer den skaran att minska med 224 till 1 545. Antalet äldre barn upp till 15 år blir tämligen oförändrat medan ungdomar i gymnasieålder, 16-19 år, under tioårsperioden ökar med 68 till 774.

40-åringarnas skara ökar under prognosperioden väsentligt. 1980 fanns det 1 412 personer 40-49 år gamla i kommunen. 1990 har den gruppen ökat till 1 981.

Antalet pensionärer håller sig ganska konstant runt 2 250. Men gruppen 80 år och äldre ökar från 392 till 543.

CHRISTER BERG

En rockfestival vid Socker-
toppen planeras äga rum om några veckor. För arrangementet står Lars Eklund, Jimmi Vildroth och Lennart Karlsson. Enligt planerna skall åtta band medverka. Sju kommer från Åtvid och det åttonde från Grebo.

Hembyggsdag i Fröjerum lockade många

För tredje året i följd anordnades en hembyggsdag vid Fröjerums missionshus. För arrangementet står Yxnerums församling.

Som vanligt hade en hel del besökare samlats till den idylliska platsen. Närmare hundra personer infann sig och det motsvarar faktiskt nästan halva församlingen.

Programmet inleddes med en kort friluftsgudstjänst som hölls av kyrkoadjunkt Göran Dellskog. Årets hembyggsföredrag hölls av Edvin Lagman, docent i nordiska språk i Linköping och sedan snart 30 år sommargäst i Fröjerum.

Edvin Lagman berättade om de lokala ortsnamnens ursprung, om platser som Fröjerum, Yxnerum, Borkhult, Yxningen m fl.

För den musikaliska underhållningen svarade fyra ungdomar. Kantor Anne Gustavsson spelade orgel, Henrik Bertilsson spelade gitarr, Therese Nilsson spelade flöjt och Elna Andersson sjöng.

Medlemmar i syföreningen stod för kaffeserveringen. Hembyggsdagens kollekt inbringade drygt 300 kr.

Avskedsmöten i Åtvid för pingstpastorn

Under veckoslutet hölls flera avskedsmöten för Smyrnaförsamlingens pastor Nils-Göran Andersson, hustru Elis-Britt och barnen Markus, Sara och Kristofer

- Jag har trivts väldigt bra här i Åtvidaberg. Men nu tycker jag att jag gjort mitt i församlingen.

Det säger pastor Nils-Göran Andersson i Åtvidaberg. Han har tjänstgjort som pastor i pingströrelsens Smyrnaförsamling i Åtvid sedan 1974 och som föreståndare sedan 1976.

Nu bryter han upp från Åtvidaberg och återvänder till sina hemtrakter i Småland. Om en månad tillträder Nils-Göran Andersson tjänsten som föreståndare för Filadelfiaförsamlingen i Hulfsfred.

Under den gångna helgen var Nils-Göran Andersson och hans

familj föremål för hyllningar vid flera tillfällen. På lördagen hölls enskilt avskedsmöte med Smyrnaförsamlingen. På söndagen höll pastorn sin sista gudstjänst i Åtvid och på kvällen var det offentligt avskedsmöte med deltagande av representanter från de andra församlingarna i Åtvidaberg och andra pingstförsamlingar i Östergötland.

Ännu har inte Nils-Göran Anderssons efterträdare utsetts. Tills vidare kommer församlingen att ledas av vice föreståndare Gunnar Svensson och ungdomspastor Roland Källsten.

Målarmästare Harry Henriksson i Åtvidaberg, pappa till sex målare

Familj med färg i Åtvidaberg

Mästers alla barn valde målaryrket

Målarmästare Harry Henriksson i Åtvidaberg vet hur man hanterar en pensel. Skam vore det annars. För han har jobbat inom yrket i 46 år. Nu har han lagt färgburkarna på hyllan. Men det är väl försörjt med återväxten. Harry har sex vuxna barn. Alla har blivit målare! Finns det någon lika färgglad familj i hela landet?

— Jag har aldrig försökt tvinga barnen in i det här yrket, försäkrar Harry Henriksson. Fast å andra sidan har jag heller aldrig hindrat dem från att följa med och lära när de växte upp.

Stolt far

— Det kunde inte skada att de fick lära sig ett yrke, menar Harry Henriksson. Även om de senare i livet ville ägna sig åt någonting annat. Då hade de ju i alla fall något att falla tillbaka på. Om de skulle ångra sig.

Fast egentligen verkar målarmästaren rätt nöjd för att inte säga stolt över att dottern och de fem sönerna har fastnat för målarjobbet.

Harry Henriksson började försörja sig med färg och pensel 1936 och har haft egen firma nästan ända från starten. Nyligen gick han i pension och innan dess, berättar han, blev det väl sammanlagt bara tre veckors semester.

Nästa generation?

Verksamheten i Åtvidaberg har nu övertagits av sönerna Guy och Thomas och yngsta barnet, dottern Therese, 18 år.

Äldste sonen Bert, 42 år, bor numera i Norrköping. Conny har flyttat till Arvika och Christer jobbar i Linköping.

Harry och hans barn kan visa upp en imponerande sammanlagd yrkeserfarenhet. Räknar man ihop de år de jobbat i yrket kommer man upp i den aktningvärda summan av 144 år.

Då handlar det ändå bara om två generationer målare. Risken, eller om man så vill

Alla mästers barn har blivit målare. Uppifrån och ner Christer, 33 år, Guy, 35 år, Bert, 42 år, Conny, 39 år, Thomas, 23 år, och Therese, 18 år. Och vid sidan mästare själv, Harry Henriksson

chansen, är stor att också nästa generation börjar försörja sig med färg. Conny, t ex, har en 16-årig son som uttalat ett visst intresse för yrket.

CHRISTER BERG

Kds i Åtvidaberg satsar på familjen och miljön

Familjefrågor och miljöfrågor ges stort utrymme i det kommunala handlingsprogram som kds i Åtvidaberg arbetat fram inför den kommande mandatperioden.

Partiet lovar att det skall verka för att åldringar och handikappade i kommunen får sådan service att de kan bo kvar så länge som möjligt i sin hemmiljö. Mer pengar bör kunna satsas på hemhjälp och hemsjukvård, tomma lägenheter i Eksätter skulle kunna göras om till serviceboende osv.

Vidare talas i programmet om att hemarbete och familjemiljöer skall värderas och att familj jordbruken ges bättre villkor. Kds vill också hålla debatten levande lokalt om vårdlön till småbarnsföräldrar.

Den uppodlade jordarealen skall i princip utnyttjas för jordbruksproduktion, menar kds i Åtvidaberg. Vi anser, förtydligar partiets första namn Gunnar Svensson, att man måste tänka sig för två gånger innan vi beslutar om bebyggelse på åkermark så som skett och sker t ex i industriområdet vid Sockertoppen och i Basthagen.

Kds strävar också efter mer effektiva åtgärder mot arbetslösheten med speciell betoning på de många ungdomar som går utan sysselsättning. Medel som finns skall användas.

Mindre gifter — bättre miljö, är en annan paroll. Här tänker sig kds att försöka påverka alla kommuninvånare att använda

mindre gifter. Det gäller lika väl villaägare som kommunen som nu varje år sprutar mot ogräs på gångar i tätorten.

Slutligen kräver kds ökat kommunalt stöd till föreningar som fostrar till nykterhet. Inte

för att Åtvidaberg skulle vara särskilt drabbat av drogmissbruk utan mera i förebyggande syfte. Arrangörer av antidrogverksamheter kan påräkna kds stöd.

CHRISTER BERG

Skogsbrand i Hannäs upptäcktes av flyg

En skogsbrand utbröt på tisdagen i Hannäs i ostligaste kanten av Åtvidabergs kommun. Tack vare en serie gynnsamma omständigheter kunde branden begränsas till de fyra-fem tunnland ungdomskog som eldhärjades.

Skogsbranden i Hannäs upptäcktes av brandflyg som också från luften kunde leda brandmännen den snabbaste vägen fram till den oländigt belägna platsen.

Det brann friskt i det planterade hygget när släckningsmannskapet kom fram. Turligt nog hade det börjat brinna intill sjön Trehörn varför man hade obegränsad tillgång till vatten. Dessutom var det praktiskt taget vindstilla vid tillfället vilket minskade risken för att elden skulle spridas med vinden.

Efter tre timmar hade brandmännen från Falernum och Åtvidaberg elden under kontroll.

Eftersläkningsarbetet fortsatte hela natten och en god del av onsdagen.

Orsaken till branden är inte känd. Men så torrt som det är i markerna kan det räcka med t ex en gnista från en röjnings-såg eller att en glasbit fungerar som brännglas.

Otur för Krister i för-OS

Krister Söderqvist missar för-OS

De svenska mästarna i tornadosegling, Göran Marström och Krister Söderqvist från Åtvidaberg, hade uturen att bli inblandade i en trafikolycka i upptakten till för-OS i Long Beach i Kalifornien. Gasten Krister Söderqvist skadades i ryggen och vårdas på sjukhus.

Hur svåra skador han ådragit sig är inte klart. Men något vidare deltagande i för-OS blir det inte för hans del. Det är också högst osannolikt att han kan vara med i VM som går om några veckor i Kingston i Kanada.

Den svenske skepparen Göran Marström fullföljer seglingarna i för-OS och med svenskarnas coach som gast. Hittills utan någon framträdande placering.

4/8
Ett 40-tal medlemmar i EFS Åtvidabergskrets har varit på tre dagar lång studieresa till Värmland. Ett intensivt program väntade östgötarna som fick se Brunskogsbarnas hundraåriga traditioner leva upp i Gammelvala, Rottneros, Mårbacka och sångförfattaren Nils Frykmans hemtrakter. På förelägningsplatsen i Sandvikens ungdomsgård medverkade en kväll förre Åtvidabergspastorn Rickard Andila. Likaså hade man besök av Göran Hagegård, farbror till ett par berömda sångare.

Frikyrkoalliansen i Åtvidaberg arrangerar i augusti och med början på onsdag en serie tälmöten vid Alléskolan. Samlingar hålls varje onsdag och söndag och dessutom blir det extra möten. Mötesledare blir pastor Kjell Rodheim och sång-evangelist Birgitta Sundin från Falun och pastor Bror Spetz från Stockholm. Vidare medverkar bl a bibelskoleelever från Liljeholmen och ungdomskören Ainos.

Serien Sommarmusik i Åtvid fortsätter på onsdag med en orgelafton i Åtvids stora kyrka. Konsertgivare är kantor Sten-Åke Carlsson, tidigare bosatt i Åtvidaberg och nu verksam som musiklektör i Oskarshamn. På programmet står bl a Tuba tune, ett stycke från sent 1800-tal av engelsmannen Lang. Vidare kommer Sten-Åke Carlsson att improvisera över ett givet tema som han får först minuterna före konserten.

6/8

Semesterlunk lockade 320

Semesterlunkarna i Åtvidaberg har nu avverkat sin fjärde motionsvecka. 320 personer deltog i aktiviteten och av dessa tävlade också 229 i tipstolvan.

Den rätta raden blev 112 x11 1x1 221 och den lyckades tolv personer pricka in.

Presentkortet på livsmedel utlottades till Eivor Bengtsson, Inger Pettersson och Maj-Britt Engström. Stolen vanns av Lena Pettersson.

Övriga veckovinnare blev Siv Rothén, Gunvor Nilsson, Ingvar Ståhl, Maj-Britt Engström, Maj-Britt Nilsson, C G Kindstedt, Maj-Britt Gustavsson, Allan Bengtsson och Torborg Eriksson.

I Grebo blir det bättre trafikförhållanden vid skolan om fullmäktige går med på kommunstyrelsens förslag att köpa ytterligare mark mellan skolan och affären för drygt 17 000 kr. Då får såväl skola som reningsverk en ny tillfart på andra sidan affären. Den nuvarande vägen förvandlas till park.

I Klockarängen anordnas på tisdag kväll en promenadkonsert med Regionmusiken i Linköping. Det är andra året i följd som Regionmusiken just i krafttider bjuder på taktfast musik på den anrika platsen i Åtvid. För konserten står kulturnämnden och SKS.

Kommunstyrelsen i Åtvidaberg har inget att invända mot att Forsaströms kraftaktiebolag får förvärvstillstånd beträffande de eldistributionsanläggningar som ägs av Östra Hammarkinds elförening, Ringarum-Hannäs-Tryserum elförening och Gryts elförening.

Fröken Alfhild Andersson i Bromma har testamenterat 5 000 kr till Alléskolan i Åtvidaberg. Avkastningen av pengarna skall utgå som stipendium till den elev som vid avslutad skolgång visar märkbar fallenhet att klart och välvärdat behandla svenska språket och ådagalagt ett levande intresse för diktning och litteraturhistoria. Skolstyrelsen och kommunstyrelsen har tillstyrkt att donationen mottas.

Metalls kursgård i Yxnerum har ansökt om tillstånd att året runt få servera öl, vin och sprit till slutna sällskap. Både socialnämnden och kommunstyrelsen i Åtvidaberg har tillstyrkt ansökan.

Ingen anmärkning mot hyresförluster

Stiftelsen Åtvidabergshem skall anmodas att i ännu högre grad än vad som hittills skett vidtaga snabba och kraftfulla åtgärder för att komma tillrätta med underskottsutvecklingen.

Det krävde moderaten Carl G Nilsson att kommunstyrelsen i Åtvidaberg skulle uttala i samband med att man behandlade en begäran om täckande av hyresförluster.

Halvmiljon

Åtvidabergshem dras fortfarande med en hel del outhyrda lägenheter, främst i Eksättersområdet. Första halvåret i år uppgick hyresförlusterna till drygt 577 000 kr. Det kan jämföras med de nära 874 000 kr som kommunen betalade ut i bidrag till stiftelsen för hela förra året.

I 1982 års budget finns upptaget 900 000 kr för täckande av Åtvidabergshems hyresförluster.

Carl G Nilsson ansåg det i hög grad befogat med ett uttalande från kommunstyrelsens sida. I det skulle också sägas att kommunstyrelsen ser med oro på utvecklingen av stiftelsens behov av bidrag.

Prutat bidrag

Men de övriga ledamöterna i kommunstyrelsen satte sig

emot tanken på ett uttalande så som Carl G Nilsson formulerat det. Man menade att stiftelsen gör så mycket som kan begäras och att en utredning redan lagt fram förslag till olika åtgärder.

Åtvidabergshem fick dock inte kommunstyrelsen att gå med på riktigt hela beloppet. Ungefär 24 000 kr prutas från den begärda summan med hänvisning till att de gäller "naturliga" hyresförluster. Dvs sådana som uppstår den tid då en lägenhet står tom från det att den gamla hyresgästen flyttat ut och den nya in.

Kommunfullmäktige föreslås således bevilja stiftelsen nära 553 000 kr i bidrag för första halvårets hyresförluster.

CHRISTER BERG

Kommunstyrelsen har beslutat avstå från förköpsrätten till fastigheten Prästgården 1:96 i Grebo där köpeskillingen för 4 024 kvm uppgår till 300 000 kr. Vidare avstår man från 5 556 kvm mark vid Stallgården i Borkhult, 5 178 kvm vid förvaltarbostaden i Borkhult, den obebbyggda tomten intill Klockstapeln vid Gamla kyrkan och 1 043 kvm i Holmbö i Hannäs.

Åtvidabergs kommun har fått ett bidrag med 331 000 kr för besiktning och rådgivning kring energisparåtgärder. Kommunen hade sökt bidrag på 514 000 kr.

7/8

Fotbollsskolan

— Kom igen! Ni rör er som kameler, gamla elefanter, som spelarna i A-laget! Lagg på ett kol! Ropen skallar över Kopparvallen i Åtvidaberg varje lördagsmorgon då 50–60 sex- till nioåringar svettas och kämpar under ett träningspass med Tarmo Elken, fotbollsskolans populära tränare.

Tarmo tränar grabbarna efter egna idéer. Fotbollförbundets modell har han lagt på hyllan.

Fotbollsskolan i Åtvid Lek, allvar och

7/8

När Bytingen kom på besök var det Mikael Karlssons tur att bära ledartröjan

— KOM IGEN GRABBAR! NI RÖR ER SOM KAMELER, GAMLA ELEFANTER, PENSIONÄRER, SOM SPELARNÄ I A-LAGET. LÄGG PÅ ETT KOL! SÅ DÄR JA! NU ÄR DET BRA! HÄÄÄÄÄRLIGT!!!

Kommandoropen, de ironiska kommentarerna och de uppmuntrande tillropen skallar över Kopparvallen i Åtvidaberg varje lördagsmorgon. 50–60 svettiga, ivriga och lyhörda grabbar jobbar, kämpar och skrattar under ett timslångt träningspass som är allt annat än latmångöra.

Underhållning

Det handlar om ÅFF:s fotbollsskola för pojkar i åldrarna 6–9 år. Det handlar också om underhållning för kanske hundratalet åskådare. Skolan skulle även kunna sägas vara ett utmärkt studieobjekt för en och annan pedagog.

ÅFF:s fotbollsskola är ungefär lika viktig för klubben som den är originell till sin uppläggning. Mannen som sedan fem år format verksamheten är Tarmo Elken. För sina insatser har Tarmo Elken hedrats med John Sundbergs stipendium.

Egna idéer

Svenska fotbollförbundet har förstas arbetat fram en modell för hur en fotbollsskola kan fungera.

— Men jag håller mig till mina idéer, säger Tarmo. Det kan väl inte vara roligt för en grabb att stå och slå en breddsida i fyra månader innan han får börja med nästa moment. Nej, vi kör i högt tempo och med många olika grejor varje träning.

Disciplin

Disciplinen är viktig. Liksom att alla unga behandlas lika. Om den unge spelaren så är son till någon i styrelsen eller någon höjdare i Åtvid.

Pojkarna ska själva hålla ordning på sin utrustning. Det ska inte mamma göra. De ska komma i tid och göra som Tarmo säger. Annars har de inte där att göra.

Populär

Tarmo Elken är omåttligt populär bland grabbarna. För sin rättvisa. För sin skämt. För sin generositet när det gäller att ge beröm.

De allra flesta ställer upp för Tarmo och fotbollsskolan. Ber han några A-lagsspelare att hjälpa till så gör de det. Gladeligen. Föräldrarna ställer upp på sitt sätt. Vill Tarmo ha priser till sina grabbar så ställer köpmän och företag upp.

— Fotbollen är inte det viktigaste, säger Tarmo Elken. Det är viktigare för mig att fostra de här unga människorna till bra medborgare.

Text och bild:

CHRISTER BERG

Patrik Larsson har fint tillslag på bollen. Men så är han också till ÅFF-tränaren Bo-Leine Larsson

Det är ingen tvekan om att var och en med största allvar går in för Fotbollsskolan

Perfekt kontroll över bollen. Och se på blicken! Liraren heter Christian Bergström

AFF:s fotbollsskola samlad mitt på Kopparvällens A-plan. I år har skolan 50-60 elever 6-9 år

Jimmy Rosander och Martin Siggesjö tränar nickar

Eleverna i Fotbollsskolan jobbar, sliter, svettas och trivs

— Kom igen grabbar! Ni rör er som gamla kameleler, som A-lagsspelarna. Lägg på ett kol! Häääärligt!

7/8

17-åringen har rymt till Åtvid

Knappt hade 17-åringen gripits och återbördats till anstalten i Småland förrän han nu åter befinner sig på fri fot. Han söks bl a av polis i Åtvidaberg där han lär skall ha varit synlig senaste dagarna.

Det handlar om den 17-åring som tillsammans med tre jämnåriga från Åtvidaberg och en 24-åring från Linköping under tre sommarveckor hann med att utföra ett 60-tal inbrott och stölder. Bl a stals gevär från en plats i Kalmar och dessa tillsammans med en hel del andra stulna föremål påträffades undgängömt i skogarna utanför Åtvid.

Ynglingen greps för några veckor sedan på en grusväg i Överumstrakten sedan han i mycket hög fart försökte köra ifrån en polispatrull.

Uppenbarligen trivdes inte 17-åringen särskilt väl på den öppna anstalten.

Jämtar från Linghem stötte ihop

Två jämtar, numera bosatta i Linghem, båda ovetande om varandras existens, träffade på varandra helt oförhappandes på torsdagskvällen utanför Brodebo i Åtvidaberg. Oförhappandes och inte särskilt välkommet. Ty det handlade om en trafikolycka.

En av Linghemsborna kom körande i en personbil och hamnade av någon anledning, förmodligen trötthet, på vänster körbana.

Där kom nu den andra exjämten åkande i en VW Pick-Up. Mötet slutade för båda ekipagen i diket.

En av förarna måste forslas till läkare för brutet nyckelben medan den andre klarade sig helskinnad undan kollisionen. Båda bilarna måste bärgas från platsen.

9/8

Kds i Åtvidaberg har i en motion till kommunfullmäktige begärt att kommunen med omedelbar verkan upphör med all kemisk bekämpning på kommunal mark. Likaså begär motionärerna att kommunen aktivt verkar för att all användning av kemiska bekämpningsmedel på privat mark inom tätbebyggt område begränsas. Kommunstyrelsen har uppdragit åt gatukontoret att redogöra för omfattningen av besprutningen. Dessutom vill kommunstyrelsen veta vilka sysselsättningsmässiga konsekvenser ett stopp kan få.

För dyrt tycker kommunstyrelsen att det blir att göra i ordning en uppställningsplats för bilar och husvagnar i Fågelsången så som gatukontoret föreslagit. 260 000 kr ville gatukontoret ha. Kommunstyrelsen har bordlagt ärendet i avvaktan på att gatukontoret redovisar en billigare variant.

Det bör räcka med 360 000 kr för att bygga de gator och dra de va-ledningar som behövs för att göra ytterligare tre industriomter färdiga i Fågelsången. Det anser kommunstyrelsen i Åtvidaberg som på onsdagen prutade 90 000 kr på gatukontorets ursprungliga förslag.

Valet närmar sig och 20 augusti är den dag då de olika politiska partiernas paroller och slagord får sättas upp. Kommunstyrelsen i Åtvidaberg har godkänt att affischering får ske på 26 särskilda platser i Åtvids tätort, på sex platser i Grebo, två i Falerum, fyra i Hannäs, en i Yxnerum och fyra i Björsäter. Varje plats förutsätts rymma samtliga partiers budskap.

Björsätters SK får inte de 11 000 kr man begärt i kommunalt bidrag för att betala en räkning för ny varmvattenberedare vid Sätervallen. Däremot tillstyrker kommunstyrelsen kommunal borgen för ett lån av samma belopp. Centerpartisten Sigvard Önnegren yrkade på ett godkännande av klubbens önskemål, men var ensam om det.

Kanske kan skolkonserter öppnas för allmänheten. Det skall kulturnämnden i Åtvidaberg undersöka när det gäller Norrköpings symfoniorkesterns besök i Åtvid 1 september. I så fall kan kulturnämnden tänka sig att ge bidrag till skolkonserter. Däremot avböjde nämnden ett erbjudande om en kvällskoncert med symfoniorkestern.

Årets musikvecka kostade kulturnämnden drygt 12 000 kr. Det visar en sammanställning som gjorts av kulturnämnden. Ytterligare någon tusenlapp kan komma att betalas ut i reseersättningar till lokala medverkande. För kulturnämndens programverksamhet i höst finns 27 500 kr kvar. 9 000 kr är in-tecknade för redan beslutade konserter, 6 000 kr har reserverats för Bio 16 och 2 000 för teaterresor. Därmed återstår 10 000 kr för konserter, utställningar och liknade arrangemang.

Åtvidabergs industribygggen får köpa 12 800 kvm mark i Fågelsångens industriområde av kommunen för 192 000 kr. På tomten skall uppföras en industribygggnad som under några år kommer att hyras av Vattenfall.

Sommarmusik i Åtvid, den serie musikstunder som under en följd av år anordnas av SKS och Åtvids församling, kan komma att samarrangeras med kulturnämnden i fortsättningen. Kulturnämnden skall ta upp ärendet i sin referensgrupp för musikverksamhet. Man har beviljat bidrag med högst 1 000 kr till två kommande konserter i sommar. Det är arrangemang med violinisten Christina Sunnerstam och sopranen Anna Söderbäck, vilka blivit svåra att klara av med den ekonomi kyrkomusiken har.

Hannäs pensionärsförening har varit på utflykt. Med bussar åkte man först till Söderköping varifrån resan gick vidare på Göta kanal. I Norsholm väntade bussarna för fortsatt färd mot Linköping där shopping, måltid och ett besök i Gamla Linköping fick utgöra avslutning på resan som samlat 70 deltagare.

Regeringen får avgöra om Rune och Anita Kindén i Åtvidaberg skall få köpa fastigheten 2:6 i Gärdserum. De vill att regeringen skall riva upp lantbruksstyrelsens beslut att säga nej till köpet. Enligt lantbruksstyrelsen överstiger köpesumman på 360 000 kr betydligt egendomens värde och fastigheten är enligt styrelsen inte någon utvecklingsbar enhet. Den bör därför användas för att förstärka andra jordbruk i trakten. Men makarna Kindén håller inte med om att köpesumman är för hög.

Åtvidabergsmästare på 1 500 m blev Lennart Bergström vid tävlingar på Kopparvallen på torsdagen. Resultat: 1) Lennart Bergström 4.19,3; 2) Kenneth Thuresson 4.38,5; 3) Bertil Johansson 5.02,4; 4) Per-Inge Svensson 5.08,3; 5) Ulf Lundqvist 5.17,4.

Uppgrävd väg försenade släckning

Återigen har det uppgrävda diket tvärs över den lilla enskilda skogsvägen mellan Gärdsnäs och Långserum i nordöstra Åtvidabergs kommun ställt till förtret för brandkåren.

För ett par år sedan fick brandmännen göra ett par mils omväg på slingriga grusvägar för att nå fram till en skogsbrand i området. På måndagen var det dags igen.

Från andra sidan sjön Yxningen upptäckte en person att det rök rejält i skogen på Åtvidabergssidan. Branden lokaliserades till Gärdsnäsdalen. Men när släckningsmanskap från Falerum och Åtvidaberg

kom dit upptäcktes det att eldhärden låg längre västerut.

Eftersom det breda diket gjorde det omöjligt att åka den närmaste vägen till brandplatsen tvingades brandmännen till en omväg på ett par mil.

Nu hade emellertid elden upptäckts i så god tid att den ändå inte hann få någon större spridning. Ungefär ett hektar äldre gles tallskog förstördes innan brandförsvaret fick kontroll över elden.

Ett blixtnedslag under söndagen åskväder förmodas ha orsakat branden.

Åskan höll för övrigt brandmännen ordentligt sysselsatta hela söndagen. Åtminstone fyra blixtnedslag som gav upphov till mindre bränder noterades.

Hög och jämn kvalitet på Åtvidsbergshonung

Åtvidabergs biodlareförening hade på söndagen sitt sedvanliga sommarmöte ute vid Adelsnäs herrgård där föreningen sedan några år har sin bigård. Ordförande Rune Wirenmark kunde hälsa ett 40-tal av föreningens 65 medlemmar välkomna.

I årets bedömning av kvaliteten på den honung som medlemmarna levererar till Mantorp

hade domarna en grannliga uppgift. Kvaliteten visade sig vara både jämn och hög.

Slutligen enades man om att ge förstapriset till David Forsgren som fick sin tredje inteckning i föreningens vandringspris. David Forsgren erövrade därmed priset för alltid.

Biodlaremärken utdelades till tvåan Torsten Bohlin och trean Allan Pettersson.

Genom David Forsgren och Bertil Andersson bedriver biodlareföreningen också särskild drottningodling. De har fått fram en hel del drottningar. Ett antal av dessa gick som vinster i lotterier på mötet. Lotterna hade strykande åtgång.

Dagens gäst var Olle Söderbäck som höll ett anförande om växter och insekter av särskilt intresse för biodlare.

DHR i Åtvidaberg anordnade på lördagen en resa till DHR:s kurs- och rekreationshem i Trånäs. Ett 40-tal personer deltog i resan. På hemvägen besöktes Mjölby hembygdsgård där Sven Wiquist tog emot. För den musikaliska underhållningen på resan svarade Sonja Rosén.

GÄNGAD MOROT Inte undra på att den gängliga moroten gick trögt att dra upp. Det hade kanske gått lättare att skruva upp den för Pernilla Karlsson. Moroten hade nämligen på sin vandring färd ner genom mullen på grönsakslandet vid sommarstugan i Falerum vuxit sig fast i en gammal, gammal mutter. Där satt den rostiga järnmuttern som en annan märkvärdig maggördel kring morotens oförtänkta midja. Pernilla har nu fått ett mer än normalt stort intresse för morötter. Men än så länge har hon inte gjort något nytt fynd. Förutom de fräscha, roströda sommarprimörerna. Muttern tar pappa hand om.

Arkitekten Bertil Dolk, byggherren Magnus Karlsson och Åtvidabergshus VD Håkan Johansson framför det nya generationshuset i Forsaström

Nu kommer generationshuset Billigare med tvåfamiljsvilla

I över 30 år har det knappast byggts några tvåfamiljsvillor. Tills nu. Generationshuset, eller vad den här typen av villa kan kallas, är på väg tillbaka.

På måndagen presenterade Åtvidabergshus sin version av generationshus inför en stor skara inbjudna representanter från kommun, länsbostadsnämnd, säljare m fl. I Forsaström en mil utanför Åtvidaberg står skapelsen. Det första i sitt slag i Åtvidaberg.

Två huvudingångar

Utvändigt ser byggnaden vid en första anblick ut som nästan vilken en och en halvplansvilla som helst. Men vid närmare betraktande finner man två huvudingångar.

I ena delen av huset finns en lägenhet i två plan med fem rum och kök. I den andra delen, också i två plan, en tvårumslägenhet med kök. De båda lägenheterna skils åt av en rejält isolerad vägg.

Mellanstation

— Det är flera orsaker till att vi satsar på den här typen av

villa med två olika stora lägenheter, säger Åtvidabergshus VD Håkan Johansson. Bl a att det tycks finnas ett behov av generationshus bland villaspekulanterna. Att man vill ha sina föräldrar nära eller kunna låta sina barn få bo i något eget mindre som mellanstation till något större.

Det finns också en annan inte oväsentlig aspekt, den ekonomiska. Det har i dag blivit mycket dyrt att bygga egen villa. Men med en uthyrningslägenhet kan faktiskt kostnaderna reduceras.

600 000 kr

Den generationsvilla som Åtvidabergshus tagit fram ligger i 600 000-kronorsklassen. Som enlägenhetshus och under vissa omständigheter vad gäller egen insats med pengar och arbete beräknas nettokostnaden per månad till över 3 000 kr. Med tvåfamiljshus och samma förutsättningar i övrigt blir månads-kostnaden 2 900 kr.

Det beror på att lånebestämmelserna är mer generösa mot generationshuset. Dessutom är den hyra husägaren kan få in på sin extralägenhet beskattnings-

fri. Och en tusenlapp i hyra för en tvåa i dag är ingen orimlighet. Därmed kan nettot understiga 2 000 kr i månaden.

”Intressant”

— Från kommunens sida är den här villatypen mycket intressant, sade kommunalrådet Göte Edlund bl a. Speciellt i kommunens mindre tätorter där det förut saknas tillgång till hyreslägenheter.

Det snabbt växande villasamhället Grebo mellan Åtvid och Linköping är en sådan plats och kommunens styresmän har länge diskuterat problemet. Nu har Åtvidabergshus fått tillgång till fyra tomter i Grebo. Där skall fyra sådana här tvåfamiljshus uppföras. Därmed mer än fördubblas antalet hyreslägenheter i Grebo.

Byggherre till premiärvillan i Forsaström är Magnus Karlsson.

— Vem som skall bo i den lilla lägenheten? Det skall jag själv göra, säger han. Det verkar inte vara några problem att hyra ut den andra delen. Många intresserade har redan hört sig för.

CHRISTER BERG

Förslag i Åtvidaberg:

Politiker skall hedras när de lämnar sina uppdrag

Skall kommunalpolitiker i Åtvidaberg som haft ordinarie uppdrag som förtroendeman i minst 20 år få en gåva för en tusenlapp när de lämnar sina uppdrag?

Den frågan skall diskuteras av kommunstyrelsen i Åtvidaberg nästa vecka. Kommer man där vid principdiskussionen fram till att kommunalpolitiker skall belönas för lång och trogen tjänst går ärendet vidare till fullmäktige för beslut. Med skyndsamt handläggning kan beslut om hedersgåva ligga klart när det nu snart blir aktuellt

med en del avgångar efter valet.

Synnerliga skäl

Ett förslag till regler för hedersgåvor till kommunalpolitiker har, av alla instanser, arbetats fram av den personalpolitiska kommittén. Kommittén anser att hedersgåva skall kunna utdelas även om den förtroendevalde inte haft kommunala uppdrag så länge som 20 år. Men då skall synnerliga skäl föreligga.

Hedersgåvan skall bestå av ett konstverk, en klocka eller ett smycke till ett värde av 1 000 kr. Överlämnandet skall äga rum i samband med fullmäktiges decembersammanträde.

Kostnaderna för hedersgåvor skall täckas av medel i ett för ändamålet särskilt avsett anslag.

— I Åtvidaberg har vi inte några regler för hur personer skall hedras när de lämnar sina förtroendeuppdrag. Det kan

vara lämpligt att sådana regler införs nu direkt, säger kommunalrådet Göte Edlund. Även om vi i årets budget inte har något speciellt konto för ändamålet skall vi nog kunna skaka fram de medel som behövs. Det är inte stora pengar det är fråga om.

Motsvarande regler för kommunalt anställd personal finns ju inte?

— Det är inte helt korrekt uppfattat, svarar Göte Edlund. I de riktlinjer för personalpolitiskt program för kommunen som antogs i början av 1980 finns principen klar om gåvor till personal med 25 anställningsår. Reglerna finns med i det åtgärdsprogram som just nu är ute på remiss och skall upp till fullmäktige om några månader.

— Gåvor till anställda som slutar efter mångårig tjänst är inte heller något nytt för Åtvidaberg om nu någon trodde det, slutar Göte Edlund.

Läger för alla åldrar nyhet i församlingen

Svenska kyrkan i Åtvid har i år för första gången satsat på ett veckolångt sommarläger. Lägre som förledes till stiftsgården Gransnäs utanför Tranås var öppet för alla oavsett ålder. Därav kom det sig att de nära 40 deltagarnas ålder varierande från 18 månader till 80 år.

Temat för lägre var Förr och nu. Det innebar bl a att man ägnade en hel del tid till saker som fårskötsel, växtfärgning och näverhantverk. Dessutom gjordes ett besök på hembygds-museet vid Askeryd.

För ungdomarna anordnades en kanothajk med övernattnin-g i vindskydd. Eftersom vädret under hela veckan var ypperligt innehöll programmet också en hel del aktiviteter utomhus.

Veckans bibelstudier ledde så småningom fram till en gudstjänst i stiftsgårdens kapell där alla på ett eller annat sätt deltog med sång, demonstrationståg, dramatik m m.

Chararina Linnros höll i momenten med gamla tekniker och som huvudledare för lägre fungerade Vivi-Anne Erlandsdson och Kjell Samuelsson.

Ny pastor installerad i Grebo Emaus

En extra högtidlig stämning rådde i Emausförsamlingen i Grebo när man på söndagen anordnade välkomsthögtid för pastor Lennart Lindström, hans fru Karin och barnen Anni och Mirjam. I ungefär ett år har församlingarna i Grebo och Bankekind varit utan egen pastor. Men nu är således den bristen avhjälp.

Pastorsinstallationen i Grebo leddes av pastor Ingemar Franzén från Sunne medan Rune Kjellberg var mötesledare. Lennart Lindström predikade och Karin Lindström utförde solosång.

Den nye pastorn ledde eftermiddagens möte, där Ingemar Franzén predikade och tillsammans med Hanna och Maria Franzén framförde sänger. Kollekten inbringade 2 100 kr.

Emausförsamlingen hade också på lördagen ett missionsmöte. Missionärerna Ingeborg och Arne Lundgren från Zambia talade och visade bilder. Oskar Björk var mötesledare och församlingens sångare sjöng. Missionskollekten inbringade 1 345 kr.

Åtvidaberg

De politiska partierna i Åtvidaberg har ingen tanke på att dra in eller ens minska ner på valaffischeringen i år. Snarare blir det så att åtvidabergarna kommer att utsättas för fler slagord och paroller än inför tidigare val.

Det beror dels på att antalet platser där valaffischering blir tillåten ökar något, dels på att ett nytt lokalt politiskt parti sett dagens ljus. I år får de traditionella politiska partierna konkurrens om utrymme och väljare av Åtvidabergspartiet.

Också på tisdagen utbröt en skogsbrand i Åtvidaberg. Den här gången på Domänverkets mark norr om Grävsätter i Hannäs. Brandkärorna i Fale-rum och Åtvidaberg, som senaste tiden fått gott om motjon, kunde rätt snart få elden under kontroll. Ungefär tre tunnland skog eldhärjades. Ett blixtnedslag anges som den troliga orsaken.

Serien Sommarmusik i Åtvid fortsätter på onsdag med ett program i Åtvids gamla kyrka. Ingemar Ericsson, orgel, Maria Mucchiano-Johansson, sopran, och Carina Rydberg, fiol, kommer att bjuda på ett antal stycken från 1700-talet och på kända och omtyckta psalmer som Härlig är jorden, Tryggare kan ingen vara och De blomster som i marken bor.

12/8

Åtvidaberg Facit glimt i mörkret

Facit Örsätter behöver nyanställa. Visserligen bara 10-15 personer. Men det är ändå en ljusglimt i Åtvidaberg där rekordsiffror för arbetslösheten väntas inom kort. Så sent som för ett år sedan avskedades över 70 äldre personer från Facit Örsätter.

SIDAN TJUGOFYRA

Ljusglimt i Åtvid:

Facit Örsätter nyanställer

Det behövs mer folk på Facit Örsättersfabrik i Åtvidaberg.

Det är dagens glada nyhet i Åtvidaberg där

situationen på arbetsmarknaden sällan eller aldrig varit så svår som nu.

Preliminära besked visar på rekordsiffror vad gäller antalet arbetslösa. Många arbetsplatser har inte full sysselsättning för de anställda.

I det här läget kommer beskedet från Facit att företaget fått så pass stor ordergång på legojobb och ökad efterfrågan på sina dataprodukter att man måste nyanställa.

Behovet rör sig om 10-15 personer redan från september, säger direktör Leif Wallquist. Det är i och för sig inte någon stor siffra man visar ändå att vi är på väg åt rätt håll i ett pressat konjunkturläge.

Den personal Facit söker är främst utbildade elektronikprovare, montörer och kretskortstillverkare. Aktuella för jobb är en del lärlingar som gick ut lärlingsskolan på Facit före semestern.

För drygt ett år sedan behövde Facit Örsätter minska arbetsstyrkan med över 60 heltidstjänster på kollektivsidan. Efter förhandlingar blev resultatet att över 70 äldre personer lämnade sina jobb. Trots den minskningen hade Örsättersfabriken ett visst personalöverskott så sent som i början av 1982.

I dag är antalet kollektivanställda på Örsätter nere i ca 550 personer.

CHRISTER BERG

Semesterlunken i Åtvidaberg lockade 236

Fritidsnämndens och Åtvidskorpens sommaraktivitet Semesterlunken har kommit in på slutvarvet. Nu återstår bara ett par dagar före den stora finalen. Men det dröjer inte länge innan motionsivrarna med Lenart Ottosson i spetsen lockar till nya tag. Redan om en vecka är det dags för olika slag av höstmotion.

Förra veckans semesterlunkare var 236 till antalet. Den lägsta siffran i sommar. 142 deltog också i Tipstolvan. 100 av dem hade minst 10 rätt.

Den rätta raden var 2x1 221 221 x2x.

Presentkort på livsmedel utlottades till Siv och Nils Johansson och Ing-Britt Svensson. Maj-Britt Nilsson vann veckans stol.

Övriga pristagare i Semesterlunken blev Monica Lander, Edith Svårdh, Christina Gullqvist, Ove Bokvist, Karl-Axel Pettersson, Asta Kempe, May-Britt Samuelsson och Örjan Griph.

OK Ekens träningsorientering på tisdagen samlade ett 70-tal deltagare. Enar Wiklund ansvarade den här gången för banläggningen. Resultat, bana A, 7,2 km: 1) Pär Eriksson 49,15. Bana B, 5,2 km: 1) Bert Svärd 55,55. Bana C, 2,6 km: 1) Marie Eriksson 25,20. Bana D, 2,1 km: 1) Roger Säberg 21,25.

I Gårdserum samlas församlingens barna traditionellt en gång om året i kyrkstugan, den f d fattigstugan, efter en gudstjänst. Så skedde också i år vid senaste högmässan. Den här gången insamlades ca 300 kr till underhåll av kyrkstugan. Kollekten tidigare under dagen inbringade 620 kr och går till nödställda i Libanon.

CHRISTER BERG

Socialpolitisk utflykt lockade många Åtvidsbor

– Vilket fantastiskt intresse. Det kunde vi aldrig tro att så många skulle vilja åka med på en dagsutflykt. Vi hade bara beställt en buss. Nu blev det fullt i två och dessvärre fick vi inte tag på fler bussar utan måste säga ifrån till en del anmälningar.

Det säger Sonja Johansson som i Åtvidaberg är ordförande i LO-sektionens socialpolitiska kommitté. Under försommaren planerade kommittén en heldagsutflykt för långtidssjuka, handikappade, arbetslösa och missbrukare. Kostnaderna beräknas till 5 000 kr för 50 deltagare.

100 deltagare

Nu steg antalet deltagare till närmare 100 och därmed också kostnaderna.

– Socialnämnden har beviljat oss bidrag med 3 500 kr och vi får lägga ungefär lika mycket själva, berättar Sonja Johans-

son. För deltagarna är resan naturligtvis helt kostnadsfri.

Till Loftahammar

Utflykten genomfördes på onsdagen. De två fullastade bussarna rullade i väg mot kusten och stannade först vid Metalls sommarhem Gunleudd i Loftahammar. Där ägnades dagen åt lekar, tävlingar, bad, mat och underhållning.

– Vi har aldrig genomfört en aktivitet av det här slaget förut, säger Sonja Johansson. Men vi ville ändå försöka även om vi visste att det skulle kräva en hel del tid i anspråk och fresta på vår kassa. Vi har länge känt till att det finns många människor i Åtvidaberg som inte kan resa på semester på grund av dålig ekonomi eller för att det inte finns någon som ställer upp och hjälper dem som är handikappade eller har missbruksproblem. Det här är i alla fall ett sätt att ge dessa människor en liten omväxling i tillvaron.

CHRISTER BERG

13/8

Gruvdrift i Bersbo?

Det finns stora möjligheter att kopparbrytningen åter tas upp i de gamla nedlagda koppargruvorna i Bersbo norr om Åtvidaberg. Nya metoder håller på att utvecklas som kan göra det ekonomiskt lönsamt att utvinna metaller ur lågvärdig malm, bl a tar man bakterier till hjälp. Om forskarna får som de vill kan Bersbo bli testplats. Därmed är man också på god väg att finna en lösning på ett mycket stort miljöproblem. Men det behövs pengar.

— Bästa sättet att stoppa spridningen av giftiga tungmetaller från Bersbo är att ta hand om metallerna, säger biogeokemisten Ulf G Edvardsson. Han leder ett forskningsprojekt om metoder att med hjälp av bakterier utvinna metaller ur lågvärdig malm. Ulf G Edvardsson vill använda Grönhögsgruvan i Bersbo för ett pilottest

Bersbo aktuell som testort för ny metod utvinna koppar

Det är möjligt att kopparhanteringen åter tas upp i Bersbo gruvområde i Åtvidaberg. Med hjälp av bakterier kan metaller utvinnas med vinst ur lågvärdiga malmer. Bersbo är i hög grad aktuell som testort för den nya metoden.

Biogeokemisten Ulf G Edvardsson på Stockholms universitet leder ett projekt som startats för ungefär ett år sedan med hjälp av forskningspengar från STU.

Laboratorieproven har kommit in i slutskedet. Resultaten är så här långt positiva. Inte bara koppar kan tillvaratas utan också andra metaller som nickel, zink och kadmium.

Varpen sprayas

På fackspråk heter den nya metoden Bakteriell lakning och korrosion av sulfidmineral. Den innebär enkelt uttryckt att i ex varphögar sprayas med en särskild bakterielösning. När lösningen runnit igenom varpen tas lakvätskan om hand och sprutas mot metallskrot varvid koppar fälls ut.

Metoden praktiseras redan på flera håll utomlands men befinner sig i Sverige bara på experimentstadiet.

Bersbo perfekt

När laboratorieproven är klara vill forskarna omsätta sina erfarenheter i praktiken. Lars G Edvardsson menar att Grönhögsgruvan i Bersbo skulle vara den nästan perfekta platsen för ett pilotprojekt.

Varpen har bra storlek och tycks innehålla högre malmhalter än vad som behövs för att kunna använda metoden, säger han. Det verkar också förhål-

landevis enkelt att kontrollera utflödet av lakvatten från den här delen av Bersbo.

Flera sätt

Metoden med bakterier kan också, det vet man från utlandet, användas för att ta hand om metaller från gruvhåll.

Visar det sig att metoderna är användbara i praktiken och ett medel går att få fram för fortsatta projekt kan det bli baktieren av släktet *Thiobacillus* som löser problemet med den stora föroreningen av tungmetaller från Bersbo. Och på liknande problem på andra håll i landet.

Ekonomiskt?

Av särskilt intresse är metoden förstås också för gruvbolag och ägare av gammal förut inproduktiv gruvmark.

CHRISTER BERG

Stoppa giftutsläppen kostar två miljoner

Närmare 2 milj kr behövs för att sätta stopp för vidare spridning av giftiga tungmetaller från de nedlagda koppargruvorna i Bersbo norr om Åtvidaberg. Nu har forskare, markägare och kommun gått samman för att försöka få fram pengar.

Men det brådskar, säger hälsovårdsnämndens ordförande i Åtvidaberg, Lars Nestor. För varje år som går ökar miljöförstöringen och det blir bara dyrare och dyrare att göra någonting åt eländet.

Väldiga mängder

I århundraden har väldiga mängder tungmetaller runnit iväg med regnvatten och lakvatten från Bersbogruvorna. Den närliggande Gruvsjön är helt död. Gifterna har dessutom spritt sig via vattensystem till andra sjöar. Nästan alla dricksvattentäkter i Bersbo har höga halter kadmium.

Forskarna har räknat fram att varje år uppgår utsläppen till 15–20 ton zink, 2–6 ton koppar, 30–70 kg bly, 30–50 kg kadmium och 20 ton svavelsyra.

Brist på pengar

I flera år har giftutsläppen diskuterats på olika nivåer. Forskarlag har i omgångar räknat på utsläpp och kommit med förslag till åtgärder. Men hela tiden har bristen på medel satt

ett effektivt stopp för alla planer att förhindra fortsatt giftspridning.

Det är skrämmande, säger Lars Nestor, som under lång tid engagerat sig hårt i Bersbo-problemet. Att få fram pengar till en sådan här viktig sak verkar stort omöjligt. Tonvis med gift låter sig inte hejdas av att vi bara diskuterar våra ekonomiska problem.

Hård kritik

Lars Nestor är hård i kritiken mot den egna kommunen.

Vi har hela tiden mötts av kalla handen. Det är bedrövligt. Om kommunen visat något intresse hade vi kunnat komma i gång åtminstone. Då hade det också varit mycket lättare att få loss statliga pengar. Kanske har taget gått ifrån oss.

Ny taktik

Lars Nestor, som är en trägen gäst på jordbruksdepartementet, naturvårdsverket, hos forskare, m fl slog i somras in på en ny taktik. Han kallade helt enkelt samman så mycket som finns av intressenter i fallet.

Ute i Bersbo samlades flera forskare, representanter från kommun, jordbruksdepartement, STU, gruvbolag, markägaren Johan Adelswärd m fl.

Organ bearbetas

Man kom där överens om att utarbeta en rapport om alla forskningsresultat och dess-

— Tonvis med gift låter sig inte hejdas av att vi bara diskuterar våra ekonomiska problem, säger hälsovårdsnämndens ordförande Lars Nestor

utom göra en sammanställning av tänkbara åtgärdsprogram.

När rapporten så småningom i höst är klar skall rader av instanser bearbetas för att skaka fram de erforderliga miljonerna.

Seriös prövning

Kommunalrådet Göte Edlund är förvånad över Lars Nestors kritik mot kommunen.

Bollen ligger hos arbetsgruppen som skall redovisa hela problemet i en rapport, säger han. När rapporten är klar är vi självfallet beredda att ta upp anslagsfrågan till en seriös prövning. Men naturligtvis kan inte kommunen gå in med pengar i den kommersiella delen av projektet.

CHRISTER BERG

Fritidsnämnden i Åtvidaberg beviljade på onsdagen olika sökande föreningar sammanlagt nära 11 000 kr i bidrag. Det kan jämföras med det sökta beloppet på nära 40 000 kr. Av det ursprungliga beloppet på 140 000 kr på kontot återstår nu drygt 20 000 kr. Lägerbidrag fick Hannäs Vi unga med 1 007 kr, Grebo scoutkår 1 000 kr, Frälsningsarméns scoutkår 975 kr, Unga örnar 1 500 kr, OK Eken 810 kr, ÅFF 320 kr och Grebo IK 1 250 kr. Åtvidabergs boxningsklubb fick ledarutbildningsbidrag med 400 kr, Björsåters BK 725 kr, Unga örnar 180 kr och ÅIF 1 550 kr. Slutligen fick Hannäs IF 1 000 kr i utrustningsbidrag.

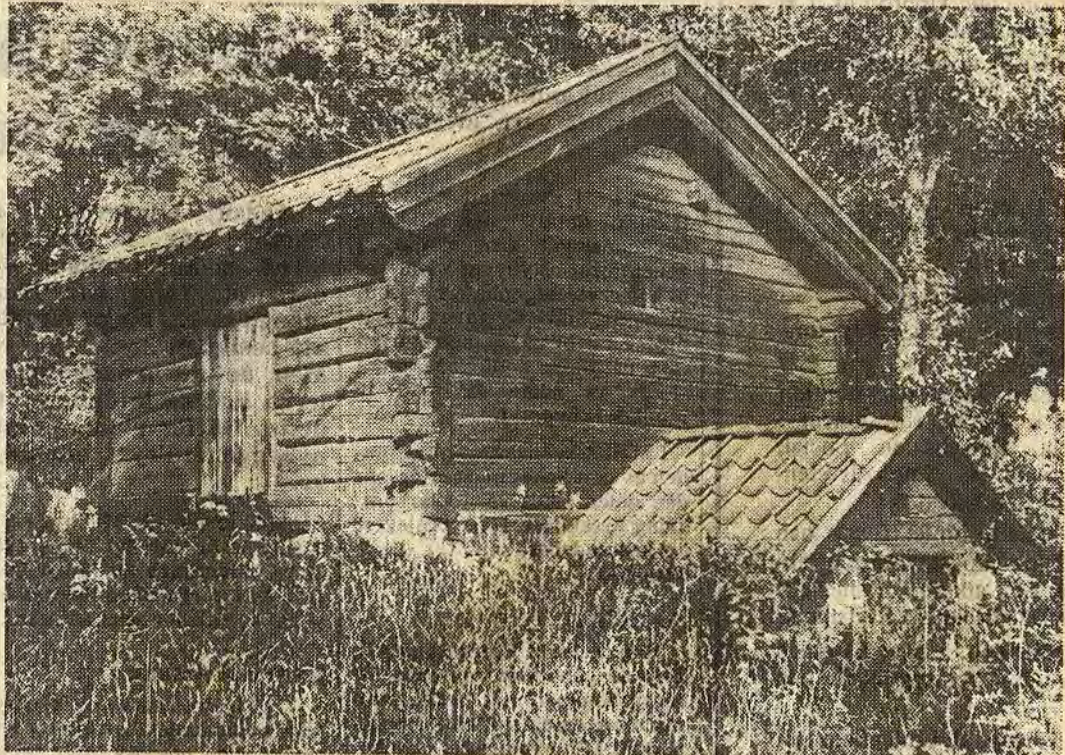
Grebo IK har begärt kommunalt bidrag för att bygga en tennisplan vid Grebovallen. Kostnaden beräknas till ca 75 000 kr. Fritidsnämnden har lovat ta upp ansökan i samband med arbetet med 1983 års budget.

Kjell-Olof Feldt, ett av socialdemokraternas absoluta toppnamn, gästade Åtvidaberg på söndag i samband med ett stort s-evenemang i Folkparken. Förutom det politiska anförandet bjuds besökarna på en konstutställning, dragkamp mellan fackliga och politiska organisationer, musikunderhållning och en rad aktiviteter för hela familjen.

Åtvidabergs fotoklubb inledde på onsdagen höstens verksamhet med en träff i klubbkaféerna där ett 20-tal medlemmar mött upp. Höstens program diskuteras och fortsätter redan på söndag då en fotoutflykt arrangeras. Berndt Kindvall visade valda delar ur sommarens produktion i svart-vitt och hade också konstruerat kvällens bildgåta. Slutligen visades diaserien Skogsvandringen.

– Det var så mörkt att jag inte vågade mig upp till bilen, berättade en kvinna från Motala för Åtvidabergspolisens när hon på onsdagen anmälde en stöld av en plånbok som innehöll 1 500 kr i kontanter. Kvinnan vistades i en sportstuga mellan Åtvidaberg och Överum och hade ställt bilen olåst ett par hundra meter från stugan. I bilen låg plånboken kvar, bortglömd. På morgonen, när kvinnan åter vågade sig fram till bilen, hade någon annan tydligen hunnit före.

Adelsnäs och bod skyddas Bysjön—Glan naturreservat

Den gamla källarboden i Salvedal är en av de båda fastigheter i Åtvidabergs kommun som bör skyddas enligt byggnadsminneslagen. Boden anses vara Östergötlands äldsta timmerbyggnad

Bysjön – Glanområdet bör bli naturreservat. Adelsnäs herrgård och den gamla källarboden i Salvedal i Yxnerum bör byggnadsminnesförklaras.

Det anser länsstyrelsen i Östergötlands län som i sommar antagit ett åtgärdsprogram för en rad olika projekt av stor betydelse för naturvård och kulturminnesvård.

Hela länet

Bakom åtgärdsprogrammen ligger en omfattande naturvårdsplan och ett digert kulturminnesprogram som båda rör hela länet. De har arbetats fram för att länsstyrelsen skall ha ett ordentligt underlag för framtida beslut för länets natur- och kulturminnesvård.

I naturvårdsplanen beskrivs över 900 objekt. Åtgärdsprogrammet tar upp 33 objekt som anses ha så hög kvalitet och behov av skydd och vård att de inom de närmaste åren bör

säkerställas med stöd av naturvårdslagen.

70 objekt

I naturvårdsplanen för Åtvidabergs kommun finns över 70 olika objekt upptagna. Flera har antagits vara av riksintresse. Men bara ett enda objekt finns med i länsstyrelsens åtgärdsprogram. Det är Bysjön—Glanområdet.

Länsstyrelsen menar att Bysjön—Glan bör förordnas som naturreservat.

Omgivningarna kring Bysjön och Glan utgörs av ett ekdominerat landskap. Här finns vidsträckt ekhagsmarker och öppna betesmarker. Fågelfaunan är mycket artrik. Området är intensivt utnyttjat för friluftsliv och skolexkursioner. Tillsammans med trakterna kring Bjärka-Säby bildar Bysjön—Glan Sveriges största sammanhängande ekskogsområde.

Slott och bod

Kulturminnesvårdsprogram-

met för Östergötland upptar drygt 750 objekt av riks- eller länsintresse. Men bara 24 byggnader eller byggnadsgrupper finns med i åtgärdsprogrammet.

Två av dessa ligger i Åtvidabergs kommun och kommer under de närmaste åren sannolikt att skyddas enligt byggnadsminneslagen. Det är två kontraster. Ett slott och en bod.

Adelsnäs slott, eller herrgård som den officiella benämningen är, färdigbyggt 1920 efter ritningar av den riksbeckante arkitekten I G Classon. Till herrgården hör en magnifik trädgårdsanläggning, ett orangeri från 1860-talet och ett nyklassiskt sk ekotempel med målningar av Pehr Hörberg.

Det andra objektet är en källarbod i Salvedal i närheten av Yxnerum i nordöstra kommundelen. Boden anses vara Östergötlands äldsta timmerbyggnad och uppförd omkring år 1500.

CHRISTER BERG

Mycket dystert i Åtvid Rekordstor arbetslöshet

Aldrig tidigare har så många människor i Åtvidaberg gått arbetslösa som nu. Vid månads-skiftet juli/augusti uppgick antalet registrerade arbetslösa till 312 personer. Det är 40 fler än vid den förra rekordnoteringen i januari. Vad värre är, under de första dagarna i augusti ökade antalet arbetslösa med ytterligare ett 30-tal personer.

— En dryg höst väntar, säger arbetsförmedlingens föreståndare Siri Ohlin. Även siffran den närmaste tiden kan komma att sjunka något genom Facits behov av ett tiotal personer till Örsätter och några ungdomar får plats på olika skolor.

Oerhört kärvt

Det är oerhört kärvt på arbetsmarknaden i Åtvidaberg just nu. Flera företag har överskott på arbetskraft. Listan över lediga platser är ingen angenäm läsning. Arbetsförmedlingen kunde erbjuda åtta jobb vid månads-skiftet. Bara ett par av dessa gällde fast anställning på heltid.

Någon ljusning på situationen är inte i sikte. Visserligen lär det väl anordnas ett antal beredskapsarbeten för ungdomar i höst. Kommunen har lagt in en ansökan om ett 70-tal platser. Besked om hur många som kan startas väntas först senare i månaden.

Stormöte

På initiativ av länsarbetsnämnden kommer ett stormöte om problemen i Åtvidaberg att äga rum den 31 augusti. Arbets-

förmedlare, de flesta kommunala förvaltningscheferna och representanter från de fackliga organisationer skall då sätta sig ner och diskutera vad som kan göras för att motverka arbetslösheten, särskilt bland ungdomarna.

— Jag hoppas verkligen att det mötet skall ge ett konkret resultat, säger Siri Ohlin. Det enda råd vi kan ge ungdomarna är: Ta vad som finns, utbildning, vikariat, beredskapsjobb osv.

Paniksiffror

Kommunalrådet Göte Edlund är av förklarliga skäl dystert.

— Det här är paniksiffror. Varken mer eller mindre, säger han. Inte nog med att situationen är mycket svår för ungdomarna. Åtvidaberg är den kommun i länet som har den högsta procentuella siffran äldre arbetslösa.

Göte Edlund menar att man från kommunalt håll gör allt vad som står i dess makt. Man har aldrig sökt så många beredskapsjobb som nu och gymnasieskolans rektor jobbar för fullt med placering av 20 ungdomar på ungdomsarbetsplatser.

Har 2 milj kr

Det kommunala lokaliseringsbolaget Industribyggen arbetar på sitt håll. Men i motvind. En del arbeten har tillskapat genom tidigareläggning av underhåll på kommunägda fastigheter. Byggandet av servicebostäder i Falerum bör ge en del arbetstillfällen liksom släpandet av 23 villatomter i Basthagen.

— Genom förutseende har kommunen också en hel del pengar att sätta in i sysselsättningsbefrämjande åtgärder, påpekar kommunalrådet. Vid årsskiftet hade vi över 3 milj kr på kontot. Hälften har förbrukats. Genom tillskott av statsbidrag återstår just nu drygt 2 milj.

CHRISTER BERG

Så här såg siffrorna ut för Åtvidaberg vid månads-skiftet juli/augusti.

Antalet arbetssökande uppgick till 387 personer. Av dessa gick 312 helt utan sysselsättning. 61 personer hade ett tillfälligt jobb, 10 hade fast jobb men sökte något nytt och fyra var sysselsatta i beredskapsarbete.

Kön av ungdomar var lång — 172 stycken. Av dem var 132 helt utan sysselsättning.

Avskedandena på Facit har i omgångar medfört en kraftig ökning av antalet 55-åringar och äldre. Den gruppen uppgick vid räkningstillfället till 104 personer.

Av samtliga sökande är 211 kvinnor och 176 män. Av kvinnorna är det bara 13 som kan tänka sig ett jobb utanför Åtvidaberg. Benägenheten att flytta eller pendla är något större bland männen.

ÅTVIDABERG

En skogsbrand utbröt på fredagen norr om Giltebo i allra nordöstligaste delen av Åtvidabergs kommun. Över ett hektar skogsmark blev lågornas rov innan brandkårarna från Falerum och Åtvidaberg fick kontroll över branden.

Något kräftkalas blev det inte för de tre Linköpingsbor som på fredagskvällen olovligen lagt i ett tiotal burar i sjön Risten ett par mil norr om Åtvid. Männens förehavanden upptäcktes redan när de höll på att placera ut kräftburarna i vattnet. Polis inkopplades och ordningsmakten tog hand om burarna medan markägaren behöll de tio kräftor som krupit in i dem.

Åtvidabergs socialdemokratiska kvinnoklubb har inlett höstens arbete. Bl a rapporterades om klubbens fadderfamilj i Polen. Vidare diskuterade man de multinationella företagens produktutveckling och marknadsföring.

14/8
Värden för närmare 20 000 kr blev bytet vid två inbrott i Åtvidaberg natten till fredagen. Vid Thylls i Fågelsångens industriområde hoppade någon eller några över staketet och stal en radiobandspelare med högtalare ur en personbil. Hos Gräv och Schakt i samma område stals en mobiltelefonanläggning för 14 000 kr ur en bil. Ett mindre förråd vittjades på bl a en batteriladdare värd 2 500 kr.

16/8

I Åtvids församling räds man inte att pröva nya grepp i konfirmationsundervisningen. Som t ex den här gruppen ungdomar. Tillsammans med två faddrar och kyrkoadjunkt Göran Dellskog koncentrerade man undervisningen till en vecka i Grövelsjön

Nytt grepp i Åtvidaberg Konfirmander till fjälls

I Åtvids församling satsas det på nya inslag i konfirmandundervisningen. Sedan några år finns t ex ett faddersystem infört. Föräldrar till konfirmander deltar i undervisningen. I år tjänstgör nio faddrar i församlingen. Eller det senaste — ett veckoläger i fjällen.

— Det är viktigt att få konfirmationsundervisningen mindre lik det traditionella skolarbetet, säger kyrkoadjunkt Göran Dellskog. Dessutom blir resultatet mycket bättre om man kan koncentrera undervisningen i stället för att under en längre tid ha en lektion i veckan.

Idén med ett veckoläger i fjällvärlden väcktes av Arne

Lindström, en av faddrarna. Denne, Göran Dellskog och ytterligare en fadder, Kjell Samuelsson, var med som ledare på fjällveckan som avslutades med konfirmation nu i helgen.

I dagarna sju befann sig ledare och de sju konfirmanderna i norra Dalarna med Grövelsjön som bas. Övernattningarna skedde i tält. Maten lagade man själv efter en plan som gjorts upp av dietisten Birgitta Elwing. Regelbundna lektioner genomfördes morgon och kväll. Dessemellan gjordes långa vandringar, in i Norge och upp på Dalarnas högsta topp Storvätteshägna.

Eftersom konfirmanderna från Åtvid var väl förberedda både andligt och kroppsligt blev lägerveckan mycket lyckosam. Man hade för övrigt tränat fotvandring genom rejäla promenader på Östgötaleden.

Tidigare i år anordnade konfirmanderna Operation dagsverke. Det inbringade ca 1 000 kr och innebar ett gott tillskott till reskassan.

CHRISTER BERG

20/6

Borkhults by

Lapphem i Borkhult. Byggnaden fick namnet sedan man använt överblivet byggnadsvirke. Lapphem används av tillfälliga gäster såsom turister från Västtyskland. I källaren finns en gammaldags bakstuga

Barn och vuxna trivs tillsammans i Borkhult. Här är det Nils-Göran Mattsson som hjälper till med en cykel. Matilda, Maria och Lina tittar på. Nils-Göran var en av de första nybyggarna i Borkhult

20/8

har fått nytt liv

För 100 år sedan sjöed det av liv och rörelse i Borkhults by. Men verksamheter lades ned, befolkningen minskade från 500 till fyra personer. Då – för tio år sedan – kom Linköpingsbon Lars Nilsson dit som sommargäst. I dag lever Borkhult igen.

Lars Nilsson, mannen bakom det nya Borkhult

Första tiden som sommargäst i Borkhult luffade jag ofta omkring här på bruksgatan och tittade på förfallet. Nog tyckte jag att det var synd att en så pass fin miljö skulle stå outnyttjad. Planer och drömmar började ta form. Och för ungefär fyra år sedan började förverkligandet av tanken att göra Borkhult levande.

Lars Nilsson köpte Borkhultsbyn av godsägare Sven Theorell och började rusta upp i kåkarna. I dag är praktiskt taget hela byn totalrenoverad. I de flesta fall av Lars Nilsson. I andra av starka unga människor som friköpt hus eller delar av hus och slagit sig ner för gott i Borkhult.

Fröjd för själen

Det är en fröjd för själ och öga att vandra omkring i byn. Husen lyser granna och nymålade i sommarsolen. Tystnaden bryts bara av barnröster, enstaka hammarslag, vindens brus och knastret av fotsulor mot grusvägen. Det doftar av skog, blommor och nybakat bröd. Idyllen och tomtebolycan strålar om byn.

– Kanhända drömde jag om en sörgårdsidyll, säger Lars

Nilsson. Den har förstås inte infriats till alla delar. För visst har vi delade meningar om ett och annat.

Turisterna

Det gäller t ex Lars Nilssons planer på att locka turister till Borkhult. En större loftgångsbyggnad har gjorts i ordning till smålägenheter och rum med självhushåll. Turister från Västtyskland är ofta sedda gäster här.

De bofasta Borkhultsborna har synpunkter på turistsatsningen och frågan diskuteras ofta i samfällighetsföreningen.

Låg medelålder

I Borkhults by finns fjorton större och mindre bostadshus. Många är flerfamiljshus. Alla utom två är bebodda i dag.

I de 24 året-runt-hushållen finns omkring 70 personer varav 25 barn. Medelåldern i Borkhult ligger på ca 20 år. Nybyggarna är människor från alla kategorier.

Besvärliga vägar

Många har sina jobb på andra håll och pendlar så gott som dagligen på de besvärliga vägarna mellan Borkhult och Åtvid, Linköping, Norrköping, Björsäter osv.

Alla som flyttat till Borkhult bor kvar. Så när som på en familj. Den valde att flytta ännu längre bort från storstaden.

Upprustningen av byn har inte bara medfört att bygden

Britta Augander, här med sankt bernhardshunden Bacchus, driver ett eget företag i Borkhult

Nybyggarna i Borkhult har många strängar på sin lyra. Närmast på programmet står en konsthantverksdag i samarrangemang med ett studieförbund. På bilden Lars Nilsson, Medborgarskolans Marianne Rapp, Tor Nyberg, Britta Augander och Nils-Göran Mattsson

fått liv och att Yxnerums församling mer än väl håller invånarantalet på god nivå. Projektet har också skapat arbetstillfällen i trakten. Det handlar om 7–8 arbetstillfällen.

Britta Augander bli har startat tillverkning av tröjor, vantar m m. Det har inte bara gett henne själv full syssel-

sättning. Hon har också en anställd.

Framtida projekt

Borkhults by är iordningställd. Hur ser framtiden ut?

– Självklart har jag planer på en utveckling av verksamheten i Borkhult, erkänner Lars Nilsson och antyder att stora projekt är i görningen.

Exakt vad vill han dock inte berätta.

Andra har före Lars Nilsson insett vilka värden Yxnerumstrakten med sin vildmarkskarakter och den riksintressanta sjön Yxningen har ur turist-synpunkt. Kanske är det den sektorn Lars Nilsson siktar in sig på?

CHRISTER BERG

Konsthantverk visas i byn

– Borkhult är den perfekta platsen för ett sådant här arrangemang. Byns karaktär och bybornas levande intresse för olika slag av konsthantverk samverkar till att förutsättningarna för att idén skall lyckas är mycket stora.

Det säger Marianne Rapp på Medborgarskolan i Åtvida-

berg. På söndag anordnar studieförbundet tillsammans med Borkhultsfolket en konsthantverksdag i byn.

– Förhoppningsvis kan det bli en sommarminiatyr av Bjärka-Säbydagarna, säger Lars Nilsson.

Dagen lång får besökarna bekanta sig med sådana gamla hantverkstekniker som många av Borkhultsborna

själva utövar till vardags. Att tova, spinna, växtfärga, väva, sy näversöm, knyppla m m.

Den gamla bagarstugan i Lapphem lever upp. För de yngsta är det ordnat med lekar och dans.

– Vi hoppas förstås att evenemanget skall kunna bli en tradition, säger Marianne Rapp. Det är viktigt att bevara gamla seder och bruk.